

1982 MAR 3 0

244
MAGYAR HÍRLAP

Hány arcú kerület?

Rákospalotai ecsetvonások

Ma utoljára tekinthető meg az a kiállítás a *Doktor Sándor utcai* úttörőházban, amit *Rákospalota* 700. évfordulója tavalyi, szerény ünneplésének alkalmával nyitottak meg.

Palota peremkerület; 1950 óta az, midőn Nagy-Budapest része lett a korábban megyei jogú város, 1923 előtt *község* (rövidke időre, a Tanácsköztársaság idején már volt város Rákospalota!), s ez a *falusi múlt máig kísért*. Igaz, már 1898-ban megállapítja a képviselőtestület, hogy „*Rákospalota község lakosságának zöme már nem földművelő... a 12 éves gyerekek kevés kivétellel már az újpesti és a budapesti gyárakban keresnek foglalkozást.*”

De hát Ópalota régivágású utcái csak-csak emlékeztetnek a paraszti múltra, s tudom, hogy Újpalotáról is járnak ma az időközben palotaiból *fóti* színhelyűvé lett szövetkezeti gazdaságba sokan, ám a *tanácsi felügyelet* jócskán módosult.

Folytatás: magánerőből

— *Nehezebb a dolgunk* — tűnődik a XV. kerületi Tanács általános elnökhelyettese, a negyvenes éveinek elején járó *Szabó István*. — A palotai Béke Tsz szervezett erő volt, könnyebb volt érintkezésbe lépniük a tradicionális kerületi népességgel, vagyis a paraszttal. Ma már lehetetlen őket összefognunk. Azzal, hogy a két tsz egyesülésekor a színhely Fótra került, csak a *szokványos lakóterületi kapcsolatok* maradtak fenn.

— Mennyi a voltaképpeni mezőgazdasági terület?

— Kerületünk 27 négyzetkilométerből, becslésem szerint, úgy 7–8 négyzetkilométer, amiben benne foglaltatik azonban még az Újpalota közvetlen szomszédságában húzódó, a *Pilisi Parkerdőgazdaság* hatókörében levő erdőcske is. Több ilyen erdőfolt van távolabb tájunkon, a fővárosi tanács elképzelése szerint *Újpest–Rákospalota–Rákosszentmihály–Gödöllő nyomvonalán egybefüggő erdőséget* kell teremteni a távlatokban, hadd lélegezhessen jobban Budapest. Nos, a közigazgatási határon belül van a tanácsnak hatósági felügyeleti jogköre — bizonyos részügekben a tsz-re is —, egyebek közt állategészségügyi, közegészségügyi, építésrendészeti témakörökben. De vannak *gazdasági természetű kötődéseink* is a szövetkezettel, amely a hernádi Március 15-e Termelőszövetkezettel közösen *jelentős építésszervezetet* működtet.

— Ha valami, úgy az építkezések aztán igazán jellemzőek Rákospalotára, hiszen mai, mintegy 110 ezres lakosságának fele Újpalotán él.

— A Frankovics út féloldalas maradt, jobbja *tízemeletes*, balja a hirtelen megnövekedett forgalomtól megroggyant *kertes családiházak*. S voltaképpen a vasutat áthidaló felüljáró is félbe maradt — ki tudja, mikor duplázhathatják meg. Ha tehát a korábbihoz hasonló nagymérvű lakónegyedről egyelőre nem is lehet szó, mindemellett *épülnek tanácsi elosztású OTP-örökklakások* az Ifjúgárda úton, elején tartunk még az Énekes utca menti lakótelepnek, bővül a *Landler-lakótelep*... Jogi szaknyelven *többszintes, telep-szerű magánerős* építkezések vannak most napirenden. A lakáskérelmek tavalyi megújításának következményeként *csökkent, ötezer igénylőnél állapodott meg* ez a

szám, s jöllehet, azóta ismét emelkedést tapasztalunk, javul az ebbéli helyzetkép: a korábbi, évi 200–250 helyett 700 család költözik új lakásba. Természetesen a többgyermekeseké az elsőbbség.

„Aluljegyzett” volt

— Ez a mechanikus szemléletmód nem jár vajon afféle veszélyekkel, mint amiről *Pataki Béla* tanácselnök így beszélt egyik nyilatkozatában: „*Nem tartottuk meg a fokozatosságot, a 15 ezer újpalotai család a főváros 22 kerületéből jött, s bizony vannak, akik érdemtelennek bizonyultak?*”...

— A szociológusok nyelvén „*aluljegyzett*” volt Újpalota; akiknek voltak összeköttetései, inkább *Óbudára* igyekezett. Magam mégsem vágnék máshová, s rangot még szerezhetünk. Ennek jegyében költöztettünk ki — *kényszerrel!* — már vagy húsz családot, bírósági végzés alapján, mégis — tekintettel a sok gyerekre — *humánusan*. Amin azt értem, hogy *sükség-lakás helyett alacsony komfortú helyiségekbe*...

— Beszéljünk az üzletekről, amelyek dolgában — akárcsak a lakásokéban — szintén *kétarcú* a kerület. Vannak ABC-áruházak, de például az újpalotai vásárcsarnok előtt *magánkereskedők bolt-sora* épült...

— Ha már kétarcúságról szólnunk, célszerűbb inkább a modern ABC-élelmiszerboltok mellett az egykorvolt szatócsüzletekben helyet foglaló közterületekről, áfész-boltokról említést tenni — így az elnökhelyettes. — Ezekbe *még hűtőpult sem fér be*, most van folyamatban bérbeadásuk. Sajnos, *nem tülekednek értük*.

Boltok és kedvezmények

— Az iménti példából arra következtetek, hogy a tanács *támogatja a magánkereskedelmet* is.

— Ez így volt és így is lesz, bár mégis akad e folyamatnak újabb állomása. Minden peremkerületnek sajátossága a *kiskereskedők hálózata*, amelynek pozícióját az utóbbi években emeltük. Nagy az érdeklődés *divatáruboltokra*, amely szakmára csupán egy éve adhatunk engedélyt. Lehetővé tettünk *árkádbeépítéseket* Újpalotán; árusítanak itt játékot, lakásfelszerelést, ajándéktárgyakat, és így tovább. Az említett, vásárcsarnok előtti üzletsornak *közterületet adott* a tanács, tíz bolt van ott, kilenc kiskereskedő, egy kisiparos árusító helye. Vagyis ezt a területet *nem kellett megvenniük*, persze bérleti díjat fizetnek, s ezt a gyakorlatot folytatjuk. Továbbá *adókedvezményt* kívánunk adni például a *hagyományos tüzelőanyagok* eladására vállalkozó kiskereskedőnek.

... *Oktatás, egészségügy* (kerületi kórház nincs, csak szakrendelő, azt is Újpalota előtt tervezték!), az M-3-as bevezető szakaszának építése („az év végére meglesz”), vesszük sorra a voltaképp számbavehetetlen tömegű tanácsi tenni-valókat Szabolc Istvánnal. Például az egyik oldal aládúcolt — egykorvolt Vigadó Szálló, 1923-tól városháza — ma pedig tanácsháza helyett már az elmúlt tervidőszakban szerettek volna újat építeni. Talán „*beleférhettek*” volna az újpalotai programba, ám a *tanács Ópalotához* ragaszkodik. Helyesen, tán a 700 éves múlt okán is...

Keresztényi Nándor